

Notat om høringssvar fra ekstern høring over udkast til bekendtgørelse om tilskud til miljø- og klimavenligt græs

Baggrund

Udkast til bekendtgørelse om tilskud til miljø- og klimavenligt græs blev sendt i ekstern høring den 9. september 2022 med frist for afgivelse af høringssvar den 7. oktober 2022. Dette notat omhandler høringssvar modtaget fra andre end ministerier eller myndigheder under ministerierne.

Landbrugsstyrelsen har modtaget høringssvar fra

1. Bæredygtigt Landbrug
2. Dansk Korn & Foder
3. John Povlsen
4. Landbrug & Fødevarer
5. Økologisk Landsforening

<u>Høringssvar</u>	<u>Opfølgning</u>
<p>1. Bæredygtigt Landbrug</p> <p>1.1. Bekendtgørelsens miljø- og klimafaglige grundlag</p> <p>"Desuden anføres, "at der vil være en mindre kvælstofudvaskning fra græsarealet, end hvis arealet lå med andre afgrøder på 12-45 kg N/ha sammenlignet med jord efter vårkorn uden efterafgrøder. En afledt positiv effekt er, at der opnås øget biodiversitet i jordbundsfaunaen, forebygges udvaskning af kvælstof, og at jordens frugtbarhed og pulje af organisk materiale opbygges".</p> <p>Landbrugsstyrelsens bemærkninger om, at ordningen er relevant i forhold til målsætningen om at øge kulstoflagringen gennem en ændring af dyrkningspraksis i landbruget, forekommer i praksis irrelevante, da bidragene er beskedne.</p> <p>Hvad man ikke anfører, er den lækageeffekt som opstår, når arealet ikke dyrkes med f.eks. korn, som så skal dyrkes et andet sted i verden,</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p> <p>Græs er en foderafgrøde, og det forventes ikke, at der med ordningen vil ske en væsentlig ændring i arealet med græs, men i den udstrækning det sker, kan det være på bekostning af foderafgrøder, som græs kan erstatte, som f.eks. majs.</p>

<p>hvor udbytterne typisk er mindre og klimabelastningen større.</p> <p>Med de nuværende priser på fodermidler (2022) er det vores vurdering, at en tilslutning til ordningen på 198.000 ha, er langt fra at være realistisk.”</p>	
<p>1.2. Agil erhvervsrettet regulering</p> <p>”Landbrugsstyrelsen nævner i høringsbrev til bekendtgørelsen, at styrelsen har vurderet ”De fem principper for agil erhvervsrettet regulering” og, at emnet har været forelagt Erhvervsstyrelsen i ”præhøring” der ikke har bemærkninger til Landbrugsstyrelsens vurdering. Landbrugsstyrelsen har vurderet, at de fem principper ikke er relevante for den tiltænkte tilskudsordning. Det femte princip er imidlertid at ”sikre brugervenlig digitalisering”. Når Landbrugsstyrelsen har vurderet at dette princip er uden relevans, forekommer det dog fagligt forkert. Den nye tilskudsordning (bekendtgørelsen) bygger nemlig på en forudsætning om indførelse af et nyt borger IT-system til landbrugets kommende tilskudsordninger. Dette IT-system er i tillæg til det allerede eksisterende ”Internet Markkort” (IMK), som myndigheder og landbrugere i forvejen er afhængige af. Nu skal landbrugere der ønsker at søge tilskud i forbindelse med denne og andre ordninger, til at benytte et nyt kortbaseret IT-system, der endnu ikke er offentliggjort. Dette er et skridt mod mere digitalisering til administration af tilskudsordninger, men i stedet for at implementere dette i allerede eksisterende systemer, oprettes (endnu) et nyt IT-system i tillæg til de eksisterende. Hvis det er en agil erhvervsrettet regulering Ministeriet for Landbrug, fødevarer og fiskeri ønsker, mener vi, at Landbrugsstyrelsen bør foretage og afprøve en konkret vurdering af et sådan nyt IT-system i forhold til princippet om at ”sikre brugervenlig digitalisering”. Desværre vælger styrelsen det modsatte, nemlig indledningsvist at vurdere, at en sådan vurdering slet ikke er relevant i forhold til denne bekendtgørelse og det bagvedliggende, kommende online IT-system. Dette er en fejlslutning. Landbrugsstyrelsen burde inddrage de kommende brugere af et nyt administrationssystem, nemlig de berørte landbrugere, i en undersøgelse og vurdering af,</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p> <p>Landbrugsstyrelsen kundgør retligt normerende kort på www.kort.lbst.dk (kortportalen). Når et kort anvendes som en del af en retlig regulering, er kortet retligt normerende, dvs. kortet anvendes med retlig autoritet, der viser, hvor bestemte restriktioner er gældende. Dette indebærer rent praktisk, at sådanne kort skal medtages i de bekendtgørelser, hvor de er en del af administrationsgrundlaget. I stedet for at kundgøre tusindvis af sider med kort på www.retsinformation.dk, kundgøres kortene i stedet på kortportalen, som juridisk set fungerer som et bilag til diverse bekendtgørelser om tilskud, udstedt af Landbrugsstyrelsen.</p> <p>Landbrugere skal som hidtil indgive ansøgningen i fællesskemaet, der udfyldes og indsendes elektronisk ved brug af ministeriets brugerportal Tast selv, som kan tilgås via Landbrugsstyrelsens hjemmeside.</p>

<p>om et sådant system er med til at sikre en brugervenlig digitalisering.</p> <p>Det femte princip i ”de fem principper for agil erhvervsrettet regulering”; Sikrer brugervenlig digitalisering. Princippet omfatter ifølge Erhvervsstyrelsen bl.a.:</p> <p>”[...] Erhvervsrettede digitale løsninger omfatter alle de digitale løsninger, som statslige myndigheder stiller til rådighed for erhvervslivet. Det kan eksempelvis være en indberetningsløsning, en registreringsløsning, et ansøgningssystem eller en løsning, der udstiller virksomhedernes egne indberettede informationer. Det kan være enkeltstående løsninger, og det kan være en portal, hvor danske virksomheder kan gennemføre en række forskellige aktiviteter. [...]”.</p> <p>Vi vil derfor opfordre til, at Landbrugsstyrelsen foretager en revurdering, og inddrager det femte princip i deres vurdering og implementering af påtænkte bekendtgørelse.”</p>	
<p>1.3. Dokumentationskrav</p> <p>”Som betingelse for, at ansøger kan opnå tilskud i henhold til bekendtgørelsen, kræver Landbrugsstyrelsen bl.a. at ansøger ”[...] giver de oplysninger og fremsender de dokumenter, som Landbrugsstyrelsen anmoder om til brug for administrationen af tilskuddet”. Administrationsgrundlaget for hvilke dokumenter Landbrugsstyrelsen kræver af ansøger er ikke oplyst. Det påtænkte administrationsgrundlag (og dermed krav til dokumentation) bør være offentligt tilgængeligt for ansøger forud for bekendtgørelsens ikrafttrædelse og senest hermed.”</p>	<p><i>Giver anledning til ændringer</i></p> <p>Bestemmelsen udgår, idet ansøgers forpligtigelse til at oplyse sagen og fremsende de evt. nødvendige dokumenter fremgår allerede af det uskrevne officialprincip, hvorefter en myndighed er forpligtet til at skaffe sig tilstrækkelige oplysninger for at kunne træffe afgørelse i en sag.</p>
<p>1.4. Henvisninger til endnu ikke offentliggjorte bekendtgørelser</p> <p>”Bekendtgørelse om tilskud til miljø- og klimavenligt græs henviser gentagne gange til øvrige bekendtgørelser der hverken er sendt i høring eller på anden vis offentliggjorte. Det drejer sig om:</p> <p>§ 3: Bekendtgørelse af ansøgninger m.v. til visse ordninger for landbrugere.</p> <p>§§ 12-13: Bekendtgørelse om kontrol, reduktion af tilskud, samt sanktioner for visse støtteordninger under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik i 2023-27.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p> <p>Landbrugsstyrelsen beklager, at det i høringsperioden endnu ikke var muligt for høringsparterne at se styrelsens horisontale bekendtgørelser, som nærværende bekendtgørelse henviser til.</p> <p>Styrelsen har udarbejdet et stort antal bekendtgørelser i forbindelse med implementeringen af den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik op til den nye programperiode. Hensigten med</p>

<p>Det må angives at være en uskik, når en myndighed sender bekendtgørelser i høring, indeholdende regler der henviser til endnu ikke offentligt tilgængelige bekendtgørelser. Borgeren, herunder nærværende høringspart, har på den måde ikke mulighed for at gøre sig bekendt med det reelle indhold af bekendtgørelsens omfang og dens juridiske konsekvenser.</p> <p>F.eks. henviser § 12 til en endnu ikke offentliggjort Bekendtgørelse om kontrol, reduktion af tilskud, samt sanktioner for visse støtteordninger under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik i 2023-27, hvorfor høringsparterne ikke kan vurdere konsekvenserne for den tiltænkte tilskudsordnings kontrolfunktioner, reduktion i tilskud eller øvrige sanktioner. Man beder altså offentligheden tage stilling til en tilskudsbekendtgørelse, uden at bidrage med oplysninger til det samlede regelsæt der regulerer bekendtgørelsen.”</p>	<p>strukturen har været at sikre overblik og ensartethed. Bekendtgørelserne er blevet sendt i høring i takt med, at de er blevet færdiggjort, og der er dannet en ny regering.</p>
<p>2. Dansk Korn & Foder</p> <p>2.1. Græs til grøn bioraffinering</p> <p>"DAKOFO bakker op om muligheden for at ansøge om miljø- og klimavenligt græs i den nye bioordning. Som brancheorganisation har vi en interesse i at Danmark får en stor pallet af forskellige bioordninger, så den enkelte landmand har nemmere ved at efterleve én eller flere af ordningerne. DAKOFO mener, at det er vigtigt at få præciseret i bekendtgørelsen, at landmanden selv bør være herre over anvendelsen af græsset fra de miljø- og klimavenlige arealer. Foruden grovfoder, ønsker DAKOFO at få præciseret, at det ligeledes er muligt at benytte græsset til grøn bioraffinering. Det vil bidrage positivt til det danske mål om en øget selvforsyning af protein. Dette emne har vi også berørt i DAKOFO's Proteinstrategi fra 2021."</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p> <p>Der er ikke noget, der hindrer en udnyttelse af græsset til bioraffinering.</p>
<p>2.2. Gødskning af græsarealer</p> <p>"DAKOFO opfordrer yderligere til at det ligeledes bør være muligt at gøde græsarealerne. Tildeling af en mindre mængde gødning, kan foruden at bidrage til en fornuftig etablering af afgrøder, også øge arealernes udbytte i form af mere biomasse. Tildelingen af</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p> <p>Der er ikke forbud mod anvendelse af gødning på arealer under denne bioordning.</p>

<p>gødning bør foregå uden at gå på kompromis med miljø og klima - en biomasse har et stort potentiale i den grønne omstilling. "</p> <p>[...]"</p>	
<p>3. John Povlsen</p>	
<p>"Ordningsen bør være sådan, at man ikke "fanges" i at en 5 årig græsmark bliver låst fast, som vedvarig græs. I tilfælde, hvor arealet af vedvarende græs på landsbasis bliver mindre, kan man derved risikere, ikke at kunne opdyrke arealet igen, til andre afgrøder. Ved at lave ordningen på denne måde, ville man også undgå, at man er tvunget til at omlægge græsmarker min. hvert 5. år, for at være sikker på, alt sit areal på sigt, kan dyrkes med 1 årig afgrøder, hvis der skulle blive behov for dette, evt i forbindelse med fødevare krise."</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p> <p>Som det også gælder i dag, vil et areal - når der har været med græs i mere end 5 år - få status som permanent græs. Opgørelsen af hvornår et areal er permanent græs er fastsat i EU-reglerne og foretages som under den nuværende reform.</p>
<p>4. Landbrug & Fødevarer</p>	
<p>4.1. Ønske om generelt tilskud til alle græsarealer</p> <p>"Som det også er nævnt i Landbrug & Fødevarers høringssvar til CAP-planen, havde vi hellere set, at der blev givet et generelt tilskud til alle græsarealer frem for at give støtte til, at græsarealerne ligger længere. Samlet set ville dette have givet en større effekt, både for den økonomiske situation for landmændene og for miljø og klima."</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p> <p>Der henvises til Landbrugsstyrelsens svar i samlet notat om høringssvar fra offentlig høring af miljøvurdering over forslag til den danske CAP-plan 2023-27:</p> <p>"Landbrugsstyrelsen oplyser, at formålet med eco-schemet for miljø og klimavenligt græs er at yde tilskud til en forlængelse af omdriftstiden for græsarealer, hvor græs udgør hovedafgrøden, og som ligger længere tid end den almindelige gennemsnitlige driftspraksis for omdriftsarealer.</p> <p>Derfor stiller ordningen krav, om at græsarealer skal have ligget som hovedafgrøde uden pløjning i to år forud for støtteåret, hvilket der er grundlag for at kompensere. Landbrugsstyrelsen oplyser, at en generel støtte for alle græsarealer ikke vil kunne forenes med en ny arealreguleringsmodel, der stiller krav om mere græs i sædskiftet. En generel støtte til græs vil desuden kunne blive betragtet som en koblet støtte."</p> <p>Der er ikke foreneligt med EU-reglerne at yde koblet støtte under bio-ordninger.</p>
<p>4.2. Arealer med HNV-værdi på mere end 5 og særligt udpeget Natura 2000-område</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p>

<p>”Det fremgår af Landbrugsstyrelsens hjemmeside, at det ikke er muligt at søge tilskud fra ordningen på arealer, der har en HNV-værdi på 5 eller derover. Det fremgår ligeledes af CAP-planen, at arealer der kan komme i betragtning til tilsagn under ordningen pleje af græs- og naturarealer ikke kan opnå adgang til ordningen, fordi arealet udgør særlig udpeget Natura 2000-område eller har HNV-værdi på fem eller derover. Dette er imidlertid ikke til at læse ud af bekendtgørelsesudkastet, hverken i § 4, § 6 eller § 7, der definerer, hvilke arealer det er muligt at anvende i tilskudsansøgningen. Hvis disse kriterier ønskes anvendt, mener Landbrug & Fødevarer, at de tydeligt bør angives i bekendtgørelsen”.</p>	<p>Arealer, hvor der kan søges tilskud til ordningen, fremgår af det retlig normerende kort, der viser, hvor bestemte restriktioner er gældende, herunder at der ikke kan søges tilskud på arealer, der udgør særlig udpeget Natura 2000-område eller har HNV-værdi på fem eller derover.</p>
<p>4.3. Ønske om flere afgrødekoder</p> <p>”Desuden har Landbrug & Fødevarer et ønske om, at det bliver muligt at søge denne ordning på arealer, hvor tilsagn om pleje af græs- og naturarealer ophører og ikke kan gentegnes. Dette vil kræve, at afgrødekode 254 og 247 tilføjes til listen i bekendtgørelsens bilag 1. Ved tilføjelse af disse afgrødekoder, kan landmanden, efter ophør af tilsagnsperioden, fastholde arealerne som græsarealer og søge tilskud til denne fastholdelse.”</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p> <p>Ordningen har fokus på græsmarker, hvor der opnås en miljø- og klimaeffekt ved at yde tilskud, når arealernes omdriftstid forlænges udover to år. Derfor er græsarealer udelukket, hvor ordningens adgangskriterier eller forpligtelser i forvejen er opfyldt i kraft af andre støtteordninger eller anden regulering.</p>
<p>4.4. Kontrol, sanktioner og force majeure</p> <p>”Der henvises i § 12 og § 13 til den kommende bekendtgørelse om kontrol, reduktion af tilskud og sanktioner, som endnu ikke har været sendt i høring. Med den manglende information om det tiltænkte kontrol- og sanktionssystem er det meget svært at forholde sig til ordningen i sin helhed.</p> <p>Det er meget vigtigt, at det kontrol- og sanktionssystem, der anvendes under denne og andre ordninger er proportionalt, og at der er fornuftige bagatelgrænser. Som vi også tidligere har påpeget fungerer denne ordning dårligt sammen med de vejrmæssige risici, der er forbundet med at lade græsarealer ligge længere.</p> <p>For det første vil udvintring af græsmarker give ekstra omkostninger til reetablering af marken, og samtidig er der risiko for, at landmanden vil</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p> <p>Landbrugsstyrelsen beklager, at det i høringsperioden endnu ikke var muligt for høringsparterne at se styrelsens horisontale bekendtgørelser, som nærværende bekendtgørelse henviser til.</p> <p>Styrelsen har udarbejdet et stort antal bekendtgørelser i forbindelse med implementeringen af den strategiske plan under den fælles landbrugspolitik op til den nye programperiode. Hensigten med strukturen har været at sikre overblik og ensartethed. Bekendtgørelserne blev sendt i høring i takt med, at de blev færdiggjort, og der er dannet en ny regering.</p> <p>Undtagelser i tilfælde af force majeure og ekstraordinære omstændigheder er reguleret af forordningsgrundlaget, nærmere bestemt</p>

<p>miste det forventede tilskud. Dette giver en dobbelt økonomisk risiko for landmanden.</p> <p>For det andet kan en sommertørke give risiko for, at græsmarken tørrer ud.</p> <p>Det er derfor vigtigt, at der er fornuftige force majeure bestemmelser, som kan rumme de uforudsigelige situationer som landmanden kan blive udsat for.</p> <p>Da ordningen forventes at blive omfattet af monitoreringskontrol, vil Landbrug & Fødevarer kraftigt opfordre til, at den administrative byrde for ansøgeren i forbindelse med gennemførelsen af denne kontrol holdes på et absolut minimum, og at der indgår et vejledningsaspekt i kontrollen.</p> <p>Det er også meget vigtigt, at sanktionsbestemmelserne afspejler, at ordningen kontrolleres per satellit. Dette er reelt en 100 pct. kontrol, og derfor er det ikke nødvendigt med sanktioner, der har en afskrækkende effekt. Dette er kun nødvendigt, hvis der er tale om stikprøvekontrol.”</p>	<p>artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013.</p> <p>Ved at anvende analyser af satellitbilleder til at kontrollere, om støttebetingelserne er overholdt på markerne, kan Landbrugsstyrelsen overflødiggøre en stor del af kontrolbesøgene på bedrifterne. Den satellitbaserede kontrol giver følgende fordele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Færre og kortere kontrolbesøg. • En mindre detaljeret kontrol • Løbende information om status på landbrugernes marker ved hjælp af en trafiklysmodel • Mulighed for at undgå eller minimere støttenedsættelse ved at reagere på trafiklysfarverne <p>Styrelsen vil vejlede landbrugerne i forbindelse med kontrollen.</p> <p>Landbrugsstyrelsen henviser desuden til den eksterne høring over udkast til bekendtgørelse om kontrol og administrative sanktioner under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik i 2023-2027, hvor Landbrug & Fødevarer havde mulighed for at kommentere sanktionsbestemmelserne.</p>
<p>4.5. § 2, stk. 9 - vigtigt, at det præciseres hvornår et areal bliver til permanent græs</p> <p>”Definitionen af permanent græs beskrives som ”...haft græs eller andet grønfoder som plantedække i fem år eller mere...”. Det skal sikres, at det i vejledningen tydeligt fremgår, at et areal får permanent græsstatus det 6. år arealet anmeldes som græs, hvor udlægsåret ikke tæller med i de 6 år.</p> <p>Eksempel: Forfrugtsår: Vårbyg med græsudlæg År 1:Omdriftsgræs</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p> <p>Optælling af permanent græs-status er fastsat i EU-reglerne og ændres ikke ved landbrugsreformen. Status som permanent græs indtræder på et areal, der har haft græs og andet grøntfoder som plantedække i mere end fem år i træk.</p>

<p>År 2:Omdriftsgræs År 3:Omdriftsgræs År 4:Omdriftsgræs År 5:Omdriftsgræs År 6:Permanent græs”</p>	
<p>4.6. § 4, stk. 1 – korttemaet ”Miljø- og klimavenligt græs”</p> <p>”Det er vigtigt, at det bliver muligt for ansøgningerne at indgive ændringsønsker til dette korttema, hvis det er fejlbehæftet.”</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p> <p>Korttemaet ”Miljø- og klimavenligt græs” anvendes som en del af en retlig regulering, og derfor er kortet retligt normerende, dvs. kortet anvendes med retlig autoritet, der viser, hvor bestemte restriktioner er gældende. Dette indebærer rent praktisk, at et sådant kort skal medtages i de bekendtgørelser, hvor de er en del af administrationsgrundlaget. I stedet for at kundgøre tusindvis af sider med kort på www.retsinformation.dk, kundgøres styrelsens kort i stedet på kortportalen www.kort.lbst.dk, som så juridisk set alene fungerer som et bilag til diverse bekendtgørelser om tilskud, udstedt af Landbrugsstyrelsen.</p> <p>Har en landbruger ændringsønsker til korttemaet ”Miljø- og klimavenligt græs”, kan landbrugeren løbende rette henvendelse til Landbrugsstyrelsen. Styrelsen vil vurdere ændringsønsket og – hvis ønsket er begrundet – tilrette korttemaet med virkning for det efterfølgende ansøgningsår.</p>
<p>4.7. § 4, stk. 2 – vejledende kortlag for § 3 arealer kan ikke lægges til grund</p> <p>”Registrering af arealer på § 3-kortlaget på Danmarks miljøportal, er alene en vejledende registrering. Helt overordnet bør dette kortlag derfor ikke anvendes i tilskudsordninger, da man derved udelukker arealer for at modtage tilskud, selv om arealerne er berettiget til det – på baggrund af en forkert registrering som § 3-areal.”</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p> <p>På § 3-arealer må der ikke foretages omlægning eller særskilt jordbehandling, jordforbedring, såning eller plantning, jf. naturbeskyttelsesloven, og EU-retten tillader ikke, at styrelsen yder tilskud til forpligtelser, som landbrugere i forvejen skal opfylde.</p> <p>Da vi har ikke har andre kort at administrere efter end det vejledende § 3-kort, har vi valgt at bruge kortet og gøre det til et retligt normerende kort for at sikre en effektiv tilskudsadministration.</p> <p>Ansøger har mulighed for at kontakte kommunen ved eventuelle fejl i § 3-kortet,</p>

	således at arealet på sigt kan indgå i ordningen.
<p>4.8. § 5, stk. 1 og § 9, stk. 3 – jordbearbejdning – vigtigt med mulighed for forbedring af plantedækket</p> <p>”Det fremgår generelt, at der ikke må ske jordbearbejdning 2 år forud for ansøgningsåret og i ansøgningsåret. Jordbearbejdning defineres i § 2, punkt 7, som enhver form for bearbejdning af jorden, som kan foretages i forbindelse med jordbrugsmæssig anvendelse af jorden, herunder pløjning og harvning. Umiddelbart forstås dette således ud fra bekendtgørelsesteksten, at ingen form for jordbearbejdning tillades, heller ikke forbedring af græs-dækket ved fx strigling og i-såning af græs med fx en såmaskine med skiveskær. Dette oplyses imidlertid anderledes i høringsbrevet og på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.</p> <p>Landbrug & Fødevarer mener det er vigtigt, at det tillades at forbedre plantedækket på græsmarken, ved i-såning af græs, dels for at øge græsudbyttet og dels for at modvirke eksempelvis vinterskader på græsmarken, og at dette fremgår tydeligt i bekendtgørelsen, så den ikke kan misforstås. Selvom forsøg for nuværende ikke viser de store udbytteeffekter af at forbedre plantedækket, kan denne metode understøtte, at græsarealerne bliver liggende længere.”</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p> <p>Landbrugsstyrelsen holder fast i definitionen af jordbearbejdning, som svarer til den definition, som også bliver brugt i plantedækkebekendtgørelsen.</p> <p>Af ”vejledning om tilskud til miljø- og klimavenligt græs” fremgår, at Landbrugsstyrelsen undtagelsesvist og så længe, der ikke sker varig skade på plantedækket vil tillade græsmarksharvning, der er en overfladisk behandling af plantedækket med en græsmarksharve, som fjerner visent græs og fremmer plantevæksten.</p> <p>Det fremgår ligeledes af vejledningen, at landbrugerne i tilfælde af skader, f.eks. efter udvintring eller tørke, må strigle og efterså med græs med brug af skiveskær på berørte dele af marken. Det må dog ikke ske ved at pløje, harve eller jordbehandle på andre måder, der varigt ødelægger det eksisterende plantedække.</p>
<p>4.9. § 5, stk. 2 – afgrødekoder, der er adgangsgivende til ordningen</p> <p><u>”Efterårsudlagt græs med dæksæd – sidestille afgrødekoder 706-711 med kode 236 og 237</u></p> <p>Den ovennævnte mulighed for at tælle efterårsudlagt græs med dæksæd med som 1. år i den første vækstsæson kræver, at ansøgeren anvender én af de to nye afgrødekoder 236 og 237 for græs udlagt i vinterkorn, som det blev muligt at anvende i 2022. Da disse to afgrødekoder er nye, betyder det i praksis, at landmændene tidligst vil få gavn af denne mulighed i 2024. For at sikre, at landmændene kan få gavn af muligheden allerede i 2023 mener Landbrug & Fødevarer, at udlæg i 2021 med samme dyrkningspraksis, men anmeldt med kode 706-711 bør sidestilles som gyldig forfrugt (år 1).</p>	<p><i>Giver anledning til ændringer</i></p> <p><u>Efterårsudlagt græs med dæksæd – sidestille afgrødekoder 706-711 med kode 236 og 237</u></p> <p>Klimaeffekten knytter sig til, at omdriftstiden af græsarealet forlænges. 236 og 237 afspejler, at arealet er sået med græs i udlæg, og at arealet efter høst af grønkorn har en vækst og udnyttes som et græsareal. Det vil ikke være muligt at opnå denne praksis med tilbagevirkende kraft.</p>

<p><u>Skovlandbrug med græs</u> Det foreslås at tilføje afgrødekode 482 og 483 til listen i bilag 1. Det er de to nye skovlandbrugsafgrødekoder, som består af rækker af træer med græs imellem. Det vil gøre det muligt at lade det græs, der er mellem rækkerne af træer indgå i ordningen på et senere tidspunkt.</p> <p><u>Kløver og lucerne i renbestand</u> Landbrug & Fødevarer har også et ønske om, at arealer der dyrkes med ren kløver og ren lucerne kan indgå i ordningen. På Sjælland dyrkes der et stigende areal med ren lucerne, som bliver anvendt til foder i mælkeproduktionen. Derfor vil det øge ordningens målretning mod mælkeproducenterne.”</p>	<p><u>Skovlandbrug med græs</u> Afgørdekoderne 482 og 483 tilføjes ordningen som støtteberettigede i 2023 på baggrund af, at arealet i 2021 og 2022 var udlagt med afgrøderne i bilag 1.</p> <p><u>Kløver og lucerne i renbestand</u> Klimaeffekten knytter sig til forlængelsen af omdriftstiden på græsarealer. Arealer, der dyrkes med ren kløver og ren lucerne, kan derfor ikke indgå i ordningen.</p>
<p>4.10. § 6, stk. 1 – relation til GLM 9</p> <p>”Det foreslås, at det tydeliggøres yderligere hvilke arealer, der er omfattet af GLM 9.”</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p> <p>Det fremgår af bekendtgørelsen, at arealet ikke må være beliggende inden for permanente græsarealer i Natura 2000-områder omfattet af god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM 9), hvilket er tydeligt.</p> <p>Hvilke arealer der helt nøjagtigt er omfattet fremgår af kortbilaget.</p>
<p>4.11. § 9, stk. 3 – ansøgningsår ønskes ændret til planperiode og nedvisning skal tillades</p> <p>”For det første fremgår det af forslaget til § 9, stk. 3, at arealet ikke må udsættes for jordbearbejdning i ansøgningsåret. Det ønskes, at dette ændres til planperioden (dvs. frem til 31. juli i ansøgningsåret), da flere af de tilladte afgrødekoder i bilag 1 tillader omlægning til en vinterafgrøde efteråret.</p> <p>Hvis der på disse arealer i stedet skal etableres en vårafgrøde, bliver rentabiliteten væsentligt ringere for landmanden, og det er tvivlsomt, om det ekstra tilskud på 1.500 kr. per hektar vil opveje den reducerede rentabilitet. Formålet med denne ændring er derfor at gøre det mere økonomisk attraktivt for ikke mindst de intensive mælkeproducenter at indgå i ordningen. Derudover må den marginale effekt</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p> <p>Der yders tilskud til at forlænge omdriftstiden til tre eller flere år, hvor det gennemsnitlige antal sammenhængende foregående år med græs (2019) er 2,91 år. Ordningens forpligtelser og tilskud gælder hele 2023, ligesom ordningens effekter bygger på, at arealet opretholdes med plantedække af græs uden jordbearbejdning hele året. Ordningen er fastlagt i den godkendte CAP-plan. Det vil ikke være muligt at fravige kravet om kalenderårslige støtteordninger i søjle I, herunder bio-ordninger.</p> <p>I øvrigt bemærkes, at fodergræsmarker - med undtagelse af etablering af fodergræs, vinterraps eller grønkorn med græsudlæg -</p>

<p>af at udsætte omlægning fra september til februar forventes at være minimal for såvel kulstoflagring som biodiversitet.</p> <p>For det andet er det væsentligt, at det tillades at nedvisne græsmarken om efteråret forud for etablering af en vårafgrøde. Dvs. uden at der jordbehandles i efteråret. Som reglerne er i dag må eksempelvis undtagelsesbrug godt nedvisne græsmarken i efteråret, men de må ikke jordbehandle i efteråret. Den faglige anbefaling er generelt at nedvisne græsset i efteråret, især før såning af majs.</p> <p>Nedvisning af græsmarker gennemføres optimalt når jordtemperaturen falder til under 5 grader og inden græssets vækst standses pga. frost, så det er typisk medio-ultimo november. Nedvisningen har bl.a. til formål at lette jordbearbejdningen i foråret, så der kan sikres et godt såbed til den efterfølgende afgrøde. Desuden giver nedvisning en reduktion i fødegrundlaget for stankelbenlarver, som der ikke længere findes effektive bekæmpelsesmidler/strategier for.</p> <p>Hvis ikke det er muligt at nedvisne græsset i efteråret, vil det reelt indskrænke kvægbrugenes mulighed for at søge ordningen til omdriftsgræs, og dermed mindskes den kompenserende effekt for udjævningen af betalingsrettighedernes værdi også.”</p>	<p>har et forbud mod omlægning frem til 1. februar, JB 9-11 dog til 1. november med henblik på vårsået afgrøde i det umiddelbart følgende kalenderår, jf. bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget.</p>
<p>4.12. § 10, stk. 3 – undgå tilskudsreduktion ved overansøgning</p> <p>”I bekendtgørelsens udkast til § 10 stk. 3 er der ikke sat nogen retningslinjer for den maksimale reduktion i støttesatsen per hektar, hvis der kommer en overansøgning på ordningen. Landbrug & Fødevarer mener der skal fastsættes en minimumssats, så det sikres, at støttesatsen ikke kan blive lavere end 10 pct. under den i § 10 stk. 1 fastsatte støttesats. Allerhelst skal støttesatsen i stk. 1 som minimum udbetales til ansøgerne.</p> <p>Dette er vigtigt for at sikre ordningens forudsigelighed. Det er den forventede støttesats, der afgør, om landmanden vil søge ordningen. Særligt for denne ordning (og for ordningen til varieret planteproduktion) det også vigtigt, for at sikre, at den kompenserende</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p> <p>Det er ikke muligt at fastsætte en minimumssats for forordningen ud fra de retningslinjer for håndtering af over- og underansøgning, der er fastlagt i den godkendte CAP-plan:</p> <p>”Der forudses en variation i forhold til planlagte enhedsbeløb på maksimalt ti pct. med henblik på at opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af eco-schemes.</p> <p>I tilfælde af overansøgning på ordningen planlægges alle ansøgninger så vidt muligt imødekommet til det planlagte enhedsbeløb. Hvis der ikke er tilstrækkelige midler afsat under ordningen, vil der blive overført</p>

<p>effekt for udjævningen af betalingsrettighedernes værdi ikke udvandes. Derfor bør det til enhver tid prioriteres, at der allokeres ekstra midler til denne ordning, hvis der viser sig at være overansøgning til ordningen.”</p>	<p>midler fra andre eco-schemes opstået ved underansøgning. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til at neutralisere effekten af overansøgning overføres midler fra basisindkomststøtten (grundbetaling) inden for den angivne variation. Hvis dette heller ikke neutraliserer effekten af overansøgningen, reduceres det planlagte enhedsbeløb for ordningen inden for den angivne maksimale variation på ti pct. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af de modtagne ansøgninger til det planlagte enhedsbeløb, tilføres ordningen midler ved at reducere det udbetalte enhedsbeløb for andre eco-schemes hen imod minimumsværdien for enhedsbeløbet. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt til finansiering af ordningen, vil det udbetalte enhedsbeløb, efter overførsel af ikke anvendte midler fra ordningerne for koblet støtte, blive reduceret til et beløb mindre end det planlagte minimumsenhedsbeløb for derved at sikre, at det samlede beløb udbetalt for ordninger under direkte betalinger for kalenderåret ikke overstiger årets finansielle tildeling til direkte betalinger.”</p>
<p>4.13. Ønske om velfungerende IT-systemer og hurtige udbetalinger</p> <p>”Sidst men ikke mindst vil Landbrug & Fødevarer gerne påpege, at det er vigtigt, at Landbrugsstyrelsens IT-systemer er indrettet på en måde, så det er enkelt at søge om tilskud fra denne ordning, og så det er let at danne sig et overblik over de ansøgte arealer i denne og andre ordninger. Det er vigtigt at systemerne har en god performance og kører uden fejl i ansøgningsperioden. Derudover er det nødvendigt med en hurtig og effektiv sagsbehandling, så det sikres, at ansøgerne får udbetalt støtte fra denne ordning allerede i december 2023.”</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p> <p>Landbrugsstyrelsen noterer sig Landbrug & Fødevarers bemærkning.</p> <p>Landbrugsstyrelsen har fokus på at sikre, at IT-systemerne fungerer tilfredsstillende i ansøgningsrunden 2023, at ansøgningsprocessen for de nye ordninger er brugervenlig, samt at sagsbehandlingen er hurtig og effektiv.</p>
<p>5. Økologisk Landsforening</p>	
<p>5.1. Ordningen generelt</p> <p>”Ordningen med miljø- og klimavenligt græs burde indrettes, så der var en præmiering for at lade arealerne ligge med græs ud over år 3 samt en præmiering for at lade arealerne ligge til de bliver permanente græsarealer. Dvs. en progressiv sats fra år 3 til år 5 med bonus for at arealet opnår §3 status.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p> <p>Ordningens formål er at opnå øget kulstofopbygning og mindsket kvælstofudvaskning ved forlængelse af omdriftstiden for visse græsarealer. Ordningen har en afledt positiv effekt på jordbundsfauna, jordens frugtbarhed og organiske materiale. Ordningen har ikke til</p>

<p>I sin nuværende form har ordningen karakter af en passiv arealstøtte. Der er ikke noget økonomisk incitament til at lade græsarealerne udvikle en god naturtilstand."</p>	<p>formål og indeholder ikke forpligtelser i relation til at udvikle naturtilstand eller opnå § 3-status, jf. CAP-planen. Her fremgår det ligeledes, at arealer med status efter naturbeskyttelseslovens § 3 allerede har et forbud mod omlægning eller særskilt jordbehandling og derfor ikke vil kunne indgå i ordningen.</p>
<p>5.2. § 3-arealers tilskudsberettigelse</p> <p>”Økologisk Landsforening gør også opmærksom på, at fødevareministeriet i et høringsnotat 29. marts 2020, som ministeriet udarbejdede efter høringen om på forslag om ændring af naturbeskyttelsesloven, der indførte forbud mod gødskning, sprøjtning og omlægning af §3 arealer, som reaktion på høringssvaret fra Økologisk Landsforening redegjorde for, at disse arealer kunne opnå tilskud, der kompenserer de økonomiske konsekvenser af gødningsforbuddet. Det er imidlertid ikke tilfældet. Der kan ikke søges tilskud, der kompenserer for gødningsforbuddet:</p> <p>Arealerne mistede adgangen til økologisk arealtilskud.</p> <p>Arealerne kan som § 3 arealer heller ikke få tilskud fra bioordningen</p> <ul style="list-style-type: none"> • miljø- og klimavenligt græs • ekstensivering med slæt • biodiversitet, og de ville i fald de blev tilmeldt ordningen ikke kunne græsses, og der må ikke tages slæt. Græsnings- og slætforbuddet gør bioordningen for biodiversitet helt irrelevant for økologiske kvægbrugere, og økologiske planteavlere vil ikke kunne høste grøntmasse til biogasanlæg, som ellers kunne give dem adgang til næringsstoffer til de jorde, der ligger i omdrift. <p>Forbuddet mod græsning og slæt betyder dernæst at disse arealer ikke bidrager til den efterspurgte og trængte naturtilstand.</p> <p>§3 arealerne kan kun få pleje græstilskud, hvis arealet har en høj nok HNV score eller ligger i natura 2000. Dette tilskud vil være lavere end tilskuddet til miljø- og klimavenligt græs.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer</i></p> <p>På § 3-arealer må der ikke foretages omlægning eller særskilt jordbehandling, jordforbedring, såning eller plantning, jf. naturbeskyttelsesloven, og EU-retten tillader ikke, at styrelsen yder tilskud til forpligtelser, når landmænd i forvejen er underlagt de samme forpligtelser.</p> <p>Det er derfor ikke muligt at yde tilskud til § 3-arealer under denne støtteordning.</p> <p>Vedrørende Økologisk Landsforenings bemærkninger til andre bio-ordninger, så henvises til de eksterne høringer over udkast til bekendtgørelser om de respektive bio-ordninger, hvor Økologisk Landsforening havde mulighed for at kommentere disse.</p>

<p>Økologisk Landsforening vil med henvisning til høringsnotatet fra 29. marts 2020 hermed insistere på, at bioordningen klima- og miljøgræs indrettes, så den også kan søges til §3 arealer uanset deres beliggenhed og HNV score. Dertil skal det gentages, at foreningen mener, der bør være en progressiv sats, der honorerer, at arealet vokser ind i §3 tilstand, så landbrugsstøtten bruges til at betale for fælles goder."</p>	
<p>5.3. Ønske om flere afgrødekoder</p> <p>"Dertil lægger Økologisk Landsforening vægt på at bilag 1 får tilføjet de to nye skovlandbrugskoder 482 Skovlandbrug med permanent græs og 483 Skovlandbrug med græs i omdrift, så der er et incitament til at plante frugttræer på afgræsningsmarker."</p>	<p><i>Giver anledning til ændringer (jf. pkt. 4.9.)</i></p> <p>Afgrødekoderne 482 og 483 tilføjes ordningen som støtteberettigede i 2023 på baggrund af, at arealet i 2021 og 2021 var udlagt med afgrøderne i bilag 1.</p>